

Hva forteller romerske og jødiske kilder oss om Jesus?

- De første henvisninger til Jesus i skriftlige dokumenter utenom kristne skrifter er skrevet av hellenistiske og romerske historikere som levde i andre halvdel av første århundre eller første halvdel av andre århundre, og derfor ikke lenge etter at hendelsene hadde funnet sted.

► Den eldste teksten der Jesus er nevnt, selv om det er indirekte, går tilbake til rundt år 73, og er skrevet av en stoisk filosof kalt Mara bar Sarapion, fra Samosate i Syria. Han henviser til Jesus som jødernes ”kloke konge”, og bemerker, kanskje med tanke på antitesene i Bergprekenen, at det ble sagt at han fremmet nye lover (Mt 5,21-48). Han konstaterer at det å ha dømt ham til døden ikke brakte jødene noen fordeler.

► Den eldste og mest kjente direkte henvisning til Jesus kommer fra historikeren Flavius Josephus (*Antiquitates judaicae* XVIII, 63-64) mot slutten av det første århundre. Dette er også kjent som *Testimonium Flavianum*. Denne teksten, som har overlevd i greske manuskripter av Josephus verk, går så langt som til å antyde at Jesus kunne være Messias, noe som har fått mange forfattere til å tro at det ble satt inn av avskrivere i middelalderen.

– I dag tror forskerne at Josephus opprinnelige ord har vært nesten likelydende med de som er bevart i en arabisk versjon av teksten, sitert av Agapitos – en biskop av Hierapolis på 900-tallet. Han sier følgende: ”På den tiden var det en klok mann kalt Jesus med en beundringsverdig oppførsel, som var kjent for sine dyder. Mange jøder og andre folkeslag var hans disipler. Pilatus dømte ham til døden ved korsfestelse. Men de som hadde blitt hans disipler fornektet ikke sitt disippelskap og fortalte om hvordan han hadde vist seg for dem i live tre dager etter korsfestelsen, og at han derfor kunne være den Messias som profetene hadde sagt slike underfulle ting om.”

Den eldste teksten der Jesus er nevnt, selv om det er indirekte, går tilbake til rundt år 73, og er skrevet av en stoisk filosof kalt Mara bar Sarapion, fra Samosate i Syria.

► Noen henvisninger til Jesusskikkelsen og til hans tilhengers gjerninger finnes i verkene til noen romerske forfattere i det andre århundre (Plinius den yngre, *Epistolarum ad Traianum imperatorem cum eiusdem*

Responsis liber X, 96; Tacitus, *Annales* X, 44; Suetonius, *Claudius liv*, 25,4).

- Jødiske kilder, spesielt Talmud, inneholder også henrydninger til Jesus og til visse ting som ble sagt om ham, og gjør det mulig å utfylle noen historiske detaljer ved å bruke kilder som ikke kan mistenkes for å være utsatt for kristen manipulasjon.

Den eldste og mest kjente direkte henvisning til Jesus kommer fra historikeren Flavius Josephus mot slutten av det første århundre. Dette er også kjent som *Testimonium Flavianum*.

► Joseph Klausner, en jødisk forsker, oppsummerer noen av konklusjonene som kan trekkes fra de talmudiske teoriene om Jesus: ”Det finnes noen pålitelige teorier om det faktum at hans navn var Yeshua (Yeshu) av Nasaret, at han praktiserte trolldom (det vil si at han utførte mirakler, noe som var vanlig på den tiden) og forførelse, og at han ledet Israel på villstrå, at han hånet de vises ord og diskuterte Skriften på samme måte som fariseerne, at han hadde fem disipler, at han sa han hadde kommet ikke for å oppheve Loven, eller legge noe til den, at han ble hengt på et en trestokk (korsfestet) som en falsk autoritet og forfører kvelden før påske (noe som falt på en lørdag) og at hans disipler helbredet sykdommer i hans navn.” (J. Klausner, *Jesus of Nazareth*, s. 44)

– Selv om Klausners oppsummering og observasjoner trenger klargjøring fra en historisk synsvinkel, viser de i tilstrekkelig grad at det som kan utledes av disse kildene absolutt er betydningsfullt, selv om det ikke er komplett. Å se denne informasjonen i sammenheng med den som romerske forfattere bringer, lar oss bekrefte med historisk sikkerhet at Jesus eksisterte, og lar oss også bli kjent med de viktigste fakta i hans liv.